కథా కౌముది

పరమార్థం

- సునీల్ గూరి

నేను చనిపోయి నాలుగు రోజులైంది. నా పెద్దకొడుకు రెండురోజులక్రిందటే అస్థికలు తీసుకెళ్ళాడు. నాది సాధారణ మరణమే. డెబ్బై రెండేళ్ళ మీద నూట పదహారు రోజులు బ్రతికాను. ఆరోజు సాయంత్రం మా కాలనీ సంక్షేమ గ్రంధాలయం నుండీ తిరిగి వస్తుండగా శ్వాస బరువుగా అనిపించింది. ఇంట్లో నా పెద్ద కోడలు నేను పడుతున్న అవస్థను చూసి దగ్గరలోని ఆసుపత్రిలో చేర్పించగా అక్కడి వైద్యుడు పరీక్షిస్తుండగానే నా శరీరంతో నేను వేరయ్యాను.

✷✷✷✷

భగవంతుడు మానవ జన్మను ఎందుకు సృష్టించాడు అన్న సంశయం నేను బ్రతికున్నంత కాలం నాకు రాలేదు. ఇప్పుడు నాకో జవాబు తోస్తోంది. భగవంతుడు తనని తాను ఆనంద స్వరూపునిగా ప్రకటించుకున్నాడంటే అతని స్వరూపం దుఃఖం కాదు, భయం కాదు, బాధకాదు అనేకదా అర్థం. ఆ ఆనంద స్వరూపం అనేదానికి రూపం లేదు. ఆ స్వరూపం అనేది ఒక ఆత్మ అయితే ఈ సృష్టిలోని సమస్త జీవుల్లోని ఆత్మలూ ఆ పరమాత్మకి ప్రతిబింబాలేకదా. తను ఆనందంగా ఉండటానికి తన ఆత్మని ఇన్ని కోట్ల భాగాలుగా విభజించుకున్న ఆ పరమాత్మ నిత్యం ఆనందాన్నే కాంక్షిస్తాడనడంలో ఎంతో పరమార్థం ఉంది.

వేదాలూ, ఉపనిషత్తులు, మహాకావ్యాలు అన్నీ 'ఆత్మానందం' గురించే చర్చించాయి. మరి నేను నా జీవితంలో ఆ అనంతానందాన్ని పొందానా? ఆ క్షణాల్ని నేను ఆస్వాదించానా? ఆ పరమాత్మని సంతోషపెట్టానా?

సంతోషపెట్టాను.

వేరొక ఆత్మకి కూడా ఆ సంతోషంలో భాగం ఉంది. ఆ ఆత్మ కలిగిన తనువు పేరు సత్యవతి.

నేను ప్రేమించిన స్త్రీ.

నన్ను ప్రేమించిన స్త్రీ.

✷✷✷✷

మనిషిని, ఆనందం అనే గమ్యానికి చేర్చడం - లో 'ప్రేమ' ముఖ్య పాత్రను పోషిస్తుంది. మనిషికి మనిషి మాత్రమే ఇవ్వగలిగే గొప్పవరం ఈ ప్రేమ. ఆ ప్రేమను నేను సత్యవతిలో దర్శించాను.

****

స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం ఉధృతంగా జరుగుతున్న రోజులవి. నేను విశాఖపట్నంలో మా పెదనాన్న ఇంట్లో ఉంటూ ఇంటర్ వరకూ చదివాను. అక్కడ పిల్లల అల్లరి పడలేక నాన్నని, పెదనాన్నని ఒప్పించి నేనే ఓ ఇల్లు వెతుక్కున్నాను. ఊరి పొలిమేరల్లో పెదనాన్నకి ఓ రైసుమిల్లు ఉండేది. అందులో పనిచేస్తున్న - గుమస్తాకి సహాయకుడిగా ఉండమని పెదనాన్న నన్ను ఒప్పించాడు. రెండు రోజులు వెతగ్గా ఇల్లు దొరికింది. ఆ ఇంటి యజమాని గాంధేయవాది. వృత్తిరీత్యా దర్జీ. ఖద్దరు బట్టలే కుట్టేవారు. రోజూ ఏవో సమావేశాలనీ, ధర్నాలనీ వెళ్ళేవాడు. నేను ప్రొద్దున్నే ఎనిమిదిగంటలకల్లా వచ్చేవాణ్ణి. ఇంటికి ఒకే గేటు. ఒకే ప్రాంగణంలో రెండిళ్ళు. ఈ రెండిళ్ళనీ విడదీస్తూ ఒక పెద్ద జామచెట్టు. మా యజమాని ఏకైక కూతురే సత్యవతి. ప్రతి రోజూ ఉదయాన్నే వాళ్ళ ఇంటి ముందరున్న చిన్న తులసి మొక్కకి నీరుపోసి శ్రద్ధగా దణ్ణం పెట్టేది.

సత్యవతిని పలకరించడానికి నాకు నాలుగు నెలలు పట్టింది. తనకి చదువురాదు. రాదు అనడం కంటే నేర్చుకోలేదు అనడం సబబు. ఆరోజుల్లో అది ఓ విషయమే కాదు. సత్యవతి చిన్నప్పుడే వాళ్ళమ్మ క్షయతో మరణించింది. అప్పుడప్పుడూ సాయంత్రం నేను ఇంటికిరాగానే టీ కాచి నా రూమ్‌కి తెచ్చేది. నేనడిగే చాలా ప్రశ్నలకి ముసిముసి నవ్వులు నవ్వేది. వాళ్ళ నాన్న ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు మాత్రం అస్సలు చూసేది కాదు.

"ముదురాకుపచ్చ ఓణీ ఎప్పుడు వేసుకుంటారు?" ఓ రోజు ధైర్యం చేసి అడిగాను. కళ్ళల్లోకి తేరిపార చూసి ఇంట్లోకి పరిగెట్టింది. ఆ మరుసటి ఉదయం నేను ఆఫీసుకు బయలుదేరుతుండగా ముదురాకుపచ్చ ఓణీతో తులసి మొక్కకి దణ్ణం పెడుతూ కనిపించింది. ఈ మౌనంతో సావాసం మొదట్లో బానే ఉండేది. నాకు తనంటే ఇష్టం అని నాకు తెలుసు. ఇన్ని తెలిసాక కూడా మా ఇద్దరి మధ్యా 'మాట' అనే వారధి అవసరమా?

మేమూ సంభాషించుకునేవాళ్ళం, శబ్దం రాని మాటలతో హృదయాదరాలతో....

ఒకరోజు నాన్ననుండీ ఉత్తరం వచ్చింది. ఊరి పాఠశాలలోనే ఉద్యోగం చూశాను రమ్మన్నారు. ఉద్యోగంలో చేరి సత్యవతిని గూర్చి చెబుదామనుకున్నాను. తీరా ఊరెళ్ళేసరికి అక్కడి పరిస్థితులు వేరుగా ఉన్నాయి. మా ఊరి స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడి కూతురిని నాకు ఇస్తానని నాన్న మాటిచ్చాడంట. నేను సత్యవతి విషయం తీస్తే అందరూ విస్తుపోయారు. అమ్మ నుండీ మిగతా బంధు గణం నుండీ ఒత్తిడి ఎక్కువైంది. చివరికి బలవంతంగా పెళ్ళికి ఒప్పించారు.

ఓ నెలరోజుల వ్యవధిలో నేనో ఇంటివాణ్ణి అయ్యాను. జీవితంలో మొదటిసారి నన్ను నేను మోసం చేసుకున్నాను. నా హృదయమనే సత్యవతినీ మోసం చేశాను.

****

సత్యవతిని అంత తేలికగా ఎలా మర్చిపోగలను?

ఆ చూపుల్ని, ఆ మాటల్ని మొత్తంగా అప్పటి సమయాన్ని.... సత్యవతితో నేను మాట్లాడిన మాటలు తక్కువేకానీ ఆమె అందం నన్ను ముగ్ధుణ్ణి చేసింది. ఆమెతో నాకు కలిగిన ఆరునెలల పరిచయం పెళ్ళయ్యాక కూడా నన్ను చాలా రోజులు వెంటాడింది.

నా భార్య వ్యక్తిత్వం నాకు వ్యతిరేకం. ఆమెకి ఎవరినీ గౌరవించాలన్న గుణం లేదు. మనిషికి సంస్కారం అనే కవచం తప్పకుండా ఉండాలి అది ఆమెకి కొరవడింది. మరి నా భార్యను నేను ప్రేమించానా? ప్రేమించాను. బలవంతంగా ప్రేమించడం అలవాటు చేసుకున్నాననే భావనని మరచిపోవడం అలవాటు చేసుకున్నాను.

****

స్కూలు నన్నో గురువుని చేసింది. పిల్లలకి తెలుగు పాఠాలు చెప్పేవాణ్ణి. పెళ్ళయిన రెండవ సంవత్సరం మాకో బాబు పుట్టాడు. ఆ మరుసటి సంవత్సరం రెండోవాడు. ఓ వర్షాకాలం పని నిమిత్తం విశాఖపట్నం వెళ్ళినప్పుడు నేను అద్దెకున్న ఇంటికెళ్ళి ఆరా తీస్తే సత్యవతికి పెళ్ళయ్యిందని చెప్పారు.

"నీ గురించి చాలా సార్లు అడిగేదయ్యా... మంచి స్నేహితులయ్యారు కదా... మరీ చెప్పా పెట్టకుండా వెళ్ళడం కూడా ఏం బాగోలేదు" అని తన పనిలో లీనమైపోయారు వాళ్ళ నాన్నగారు. ప్రస్తుతం కుట్టుపని ఇంట్లోనే చేస్తున్నారనిపించింది.

నా గదిలోకి వెళ్ళేసరికి పెరట్లోని బాత్‌రూం, తలుపు తీస్తున్న శబ్దం వినిపించింది. ఎవరో కొత్త కుర్రాడు. అప్పుడే స్నానం చేసి పక్కనే ఉన్న తులసి చెట్టుకి దణ్ణం పెడుతున్నాడు. సత్యవతి భక్తితో పెంచిన చెట్టది. ఆమె ఎక్కడున్నా సంతోషంగా ఉండాలని మనసులోనే దేవునికి మొక్కుకుని బయలుదేరాను.

✷✷✷✷

ఓ ఇరవై సంవత్సరాలు గడిచాయి. నా పెద్ద కొడుకు హైదరాబాదు సిటీలో వెటర్నటీ డాక్టరుగా స్థిరపడ్డాడు. చిన్నవాడు ఏదో వస్తువుల ఉత్పాదక కంపెనీలో మేనేజరు. ఇద్దరి పెళ్ళిళ్ళూ ఘనంగా చేశాను.

ఓ రోజు వంటింట్లోనుండి పెరట్లోకి బిందెలో నీళ్ళు తీసుకు వెళుతుండగా కళ్ళు తిరిగి పడిపోయింది మా ఆవిడ. ఆసుపత్రిలో చేర్పిస్తే వారం రోజులపాటు రకరకాల పరీక్షలు చేసి 'హృద్రోగం' అని నిర్ధారించారు. రక్తనాళాల్లో ఏదో తేడా ఉందన్నారు. శ్వాస కూడా ఇబ్బంది అయ్యేసరికి ఆక్సిజన్ పైపులు అమర్చారు. రెండు వారాలకు పైగా ఆ స్థితిలో ఉన్న మా ఆవిడను చూడలేకపోయాను. ఓ రోజు ఆమె సమక్షంలోనే ఏడ్చాను. "ఈమెను ఇన్నాళ్ళూ నేను మనఃస్ఫూర్తిగా ఇష్టపడలేదు. ఇప్పుడు విధి ఇష్టపడట్లేదు" అని చింతించాను.

ఈమెకు ఎవరు విధించిన శిక్ష ఇది.... నేనా? ఆమె నన్ను గౌరవించట్లేదు అని నేను ఆమెని గౌరవించకపోవడం ధర్మమా.... ఆమెని నాలో ఐక్యం చేసుకుంటే ఆమె మారకపోయి ఉండేదా? ఆసుపత్రి నుండి ఇంటికి తీసుకొచ్చిన ఎనిమిదవరోజు మా ఆవిడ శారీరకంగా నన్ను వదిలిపోయింది. "మళ్ళీ కనిపించను" అని నన్ను హేళన చేస్తూ వెళ్ళిపోయింది. ఆమె చనిపోయాకే ఆమె హృదయంతో నాకు పరిచయం ఏర్పడింది. ఆ పరిచయం నన్ను మానసికంగా ఆమెకు దగ్గర చేసింది.

✷✷✷✷

నా భార్య మరణానంతరం హైదరాబాదులో స్థిరపడ్డ నా పెద్దకొడుకు ఇంట్లోకి మారాను. పల్లె వాతావరణానికి అలవాటు పడిన నాకు ఇక్కడ ఏమీ తోచేది కాదు. టీవీ చూడటం నాకు సుతారమూ ఇష్టం లేకపోయేది. భార్య రూపంలో సహచరణి లేదు. మెదడు శూన్యం అయ్యేది. ఈ సమయంలో నా జీవితంపై అంతర్మధనం నాకు తెలియకుండానే ప్రారంభమయ్యింది. బ్రతికి నేనేం సాధించాను... అసలు నేను జన్మించకపోయ్యుంటే ఏమై ఉండేది.... అన్న ప్రశ్నలు మెదడుని తొలచసాగాయి. ఇలా సాగుతున్న నా ఆందోళని ఓ రోజు మా పెద్దబ్బాయి స్నేహితుడైన ఓ సీనియర్ డాక్టర్‌తో పంచుకున్నాను.

"మీ ప్రశ్నలకు జవాబులు దొరక్కపోవచ్చు కానీ ఎంతో కొంత అవసరమైన సమాచారం మాత్రం మంచి ఆధ్యాత్మిక పుస్తకాల్లో దొరకవచ్చు"అని ఓ చీటీలో కొన్ని పుస్తకాల పేర్లు రాసి ఇచ్చాడు. ఆయనే మా ఇంటికి దగ్గరలోని సంక్షేమ గ్రంధాలయాన్ని నాకు పరిచయం చేశాడు. అలా మొదలైన నా పఠనాభిలాష నేను మరణించే రోజువరకూ నన్ను వీడలేదు.

ఆధ్యాత్మిక చింతనలో ఆత్మని గురించి నేను చదివిన విషయాలు నాకు ఈ జీవితాన్ని కొత్త కోణంలోచూపాయి. సృష్టిలోని అన్ని భావనలూ, ఉద్వేగాలూ, సంతోషాలూ మనిషి శరీరంలో నుండే జన్మిస్తూ ఉన్నాయి. ఓ మనిషి మరణించినా కూడా ఆ వ్యక్తిని మనం జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నామంటే... ఆ వ్యక్తి రూపాన్ని మనలో నిక్షిప్తం చేసుకుంటున్నామంటే... దానర్థం ఏంటి...?

ఇంకా ఆత్మజ్ఞానానికి సంబంధించి ఎన్నో పుస్తకాలు చదవాలనుకున్నాను, కానీ చదవలేకపోయాను... నా భార్య చనిపోయిన ఆరో సంవత్సరం నేనూ మరణించాను.

✷✷✷✷

సత్యవతిని నా భార్య స్థానంలో చూడాలనుకోవడం నా ఊహ, చూడలేకపోవడం వాస్తవం. నా జీవితంలో వాస్తవానికి నా భార్య రూపాన్నిచ్చింది. సత్యవతి ఊహలాగే మిగిలిపోయింది. ఊహకి రూపం ఉండదు కదా...? భగవంతునిలాగా... మరి ప్రస్తుతం నేనెవరిని...?

ఆ భగవత్ స్వరూపంలో భాగాన్నా?

నా వల్ల భగవంతుడు ఆనందాన్ని పొందాడా?

సత్యవతిపై నా ప్రేమ ఆయనకి ఆనందానిచ్చిందా? నా భార్య మరణానంతరం ఆమెపై నాకు ఏర్పడ్డ జాలి ఆయనకు ఆనందాన్ని ఇచ్చిందా?

ఇచ్చుండాలి....

ఇచ్చేవుండాలి....

ఎందుకంటే నా 'ఆత్మ'ను నేను సృష్టించలేదు....

✷✷✷✷